

Причини і рівень шкідливих звичок у студентів 17–18 років і вплив їх на здоров'я

Олександр Андрійович ЧЕРНІЄНКО

*Рівненський базовий медичний коледж, Рівне.
E-mail: alecsandrrovno@mail.ru*

В період статевого дозрівання формуються форми соціально-психологічного ставлення підлітків до оточуючих. Формуються інтерес і можливості, нахили до діяльності, стабілізуються основи особистості [1, с. 23]. Саме в цей період дуже важливо, щоб фізичний розвиток йшов паралельно з формуванням психічного і духовного світу підлітка, а останній — постійно збагачувався і вдосконалювався. На ріст і розвиток організму в цей період особливо негативну дію проявляють нікотин і алкоголь, які негативно впливають на клітини і тканини організму. Відомо, що нікотин діє на організм підлітків у 10–15 разів сильніше, ніж на дорослий [2, с. 29]. Особливо високою чутливістю до нікотину і алкоголю відзначається нервова система молодого організму, розлади якої утруднюють вироблення корисних умовних рефлексів, призводять до ненормальної роботи серцево-судинної системи, послаблюється воля, знижується здатність сприймати нові знання. Студенти, що вживають алкоголь, робляться неуважними, менш кмітливими, серед них більше порушників дисципліни [3, с. 65].

Токсична дія алкоголю на організм підлітків була емпірично встановлена лікарями ще в кінці минулого століття. Сучасні дослідження дозволяють ґрунтовно стверджувати, що в організмі немає таких органів і тканин, немає такої системи, на які б не впливав алкоголь. На рівні живої клітини він порушує проникність мембран, змінює провідність нервових імпульсів. На рівні органів — призводить до патології шлунково-кишкового тракту, печінки та інших. На рівні систем — викликає розлади ферментативної діяльності, втручається в процес синтезу і розпаду речовин, які здійснюють передачу нервових імпульсів.

Дуже вразливо реагує на присутність алкоголю серце людини, що росте. Отруйно діє алкоголь і на кров. Сповільнюється рух еритроцитів, знижується активність лейкоцитів [4, с. 52].

Мета дослідження: вивчити причини і рівень шкідливих звичок у студентів 17–18 років і вплив їх на здоров'я.

Матеріали і методи дослідження. Методом анкетування вивчалися рівень поширення тютюнопаління і вживання алкоголю серед студентів Рівненського медичного коледжу. Досліджувався вплив першого вживання цих отруйних речовин на здоров'я студентів.

Результати досліджень і їх обговорення. Вивчення вживання алкоголю і тютюнопаління серед студентів 17–18 років проводили на базі Рівненського базового медичного коледжу. Соціологічне дослідження проводилось методом анонімного анкетування серед студентів III–IV курсів.

Метод анкетування передбачає наявність анкети, в змісті якої є декілька запитань і декілька відповідей до кожного запитання.

Перед анкетними дослідженнями ставили завдання: виявити рівень поширення вживання алкоголю і тютюнопаління серед студентів 17–18 років, дослідити причини, які спонукали студентів випити алкоголь чи закурити, дослідити деякі аспекти життя студентів.

Нами було проведено анкетування серед 423 студентів III–IV курсів, результати якого відображено у Таблиці 1.

Аналізуючи отримані дані, можна стверджувати, що паління і алкоголь поширені як між хлопцями, так і між дівчатами. Більшість студенток і студентів з сільської місцевості, в більшості з них матеріальне становище бажає бути кращим, повністю забезпеченими є тільки одиниці. Тому виникають конфлікти в сім'ях, виховання підлітків занедбане, оскільки батьки намагаються задовольнити первинні потреби: їжа, одяг, житло. Батьки, бачачи свою неспроможність забезпечити належний рівень достатку, вдаються до чарки. Пріоритети сім'ї втрачаються, студенти бачать, що в майбутньому вони все одно не зможуть досягти того, що хочуть, без грошей, і тому повністю не зацікавлені у навчанні. Порушення механізмів оцінки результатів діяльності поряд з неспроможністю задоволення потреб сприяє вживанню студентами алкоголю і тютюну. Потрібно відмітити, що дуже часто знайомство з алкогольними виробами проходить в сім'ї, коли батьки самі стають його ініціаторами, а діти наслідують батьків, які мимоволі стають для них прикладом.

Таблиця 1. Результати анкетування студентів III–IV курсів

№	Запитання	Варіанти відповідей	Кількість студентів	Процентне співвідн.
1	Чи пробував алкоголь?	А) так	423	100%
		Б) ні	0	0%
2	Яке твоє ставлення до п'яниць?	А) нейтральне	192	45%
		Б) презирливе	125	30%
		В) співчутливе	106	25%
3	Якої ти статі?	А) жіночої	261	61%
		Б) чоловічої	162	39%
4	Чому вперше випив?	А) для сміливості	52	11%
		Б) на честь свята	263	61%
		В) позбутися нудьги	16	3%
		Г) бо пили друзі	58	17%
		Д) бо було цікаво	34	8%
5	Які в тебе в сім'ї стосунки?	А) нормальні	344	81%
		Б) конфліктні	79	19%
6	Як ти вчишся?	А) відмінно	11	2%
		Б) добре	398	94%
		В) задовільно	14	4%
7	В якому віці вперше пробував алкоголь?	А) не пробував	0	0%
		Б) до школи	9	2%
		В) в початковій школі	104	25%
		Г) в середній школі	200	47%
		Д) в коледжі	110	26%
8	Чи палять твої батьки?	А) так	155	36%
		Б) ні	268	64%
9	Чи випивають твої батьки?	А) так	346	81%
		Б) ні	77	19%
10	Де ти проводиш вільний час?	А) вдома	84	21%
		В) в коледжі	193	45%
		Г) на вулиці	146	34%

Причини тютюнопаління:

- наслідування інших студентів — 35%;
- відчуття новизни і цікавості — 29%;
- бажання здаватися дорослим — 17%;
- точної причини не знають — 19%.

Розмовляючи з ними на тему, чому вони продовжують палити на даному етапі, автор виявив, що більшість студентів точної причини вказати не можуть.

Значно більше названо причин вживання алкоголю:

- бажання відзначати свята — 50%;
- для сміливості — 5%;
- бажання позбутися нудьги — 19%;
- самоствердження серед товаришів — 14%;
- наслідування батьків і старших людей — 6%;
- відчуття новизни, цікавості — 6%.

Виявилось, що студенти продовжують випивати, аби позбутися нудьги і для того щоб розслабитися. Також тривожить той факт, що студенти нейтрально ставляться до п'яниць (45%), разом з тим не усвідомлюючи всі наслідки деградації особи, яка вживає алкоголь.

Для більшої переконливості формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві необхідно використовувати статистичний матеріал щодо поширення хвороб, рівня смертності внаслідок паління і вживання алкоголю.

Проведення вікторин, показ реклами, що пропагує здоровий спосіб життя, в інтернет-клубах, бесіди з підлітками і батьками про те, як раціонально проводити вільний час — основні передумови попередження близького знайомства студентів з алкоголем і тютюном.

- [1] *Струманський В.* Педагогічна пропедевтика асоціального змісту наркологічної ситуації в учнівському осередку // Рідна школа. — 1997. — №9. — С. 23–26.
- [2] *Трикутько О.П.* Куріння і здоров'я. — К.: Знання, 1991. — 32 с.
- [3] *Дроздов Э.С.* Алкоголизм: 100 вопросов и ответов. — М.: Сов. Россия, 1986. — 144 с.
- [4] *Бенюмов В.М. и др.* Медико-педагогические аспекты противо-алкогольной пропаганды: Лекции для студентов пединститутков. — К.: КГПИ, 1985. — 52 с.